

1.A PISNI IZPIT IZ KVANTNE MEHANIKE
9. december 2022

1. Delec je do časa $t = 0$ v osnovnem stanju Hamiltonjana

$$H_0 = \frac{p^2}{2m} - \lambda \delta(x - x_0),$$

kjer sta $p = -i\hbar \frac{d}{dx}$ in $\lambda > 0$. Ob času $t = 0$

- (a) zapiši energijo in valovno funkcijo delca ter
- (b) izračunaj pričakovani vrednosti in nedoločenosti njegovega položaja in gibalne količine.

Ob času $t = 0$ se potencial, v katerem se giblje delec, spremeni v harmonskega,

$$H = \frac{p^2}{2m} + \frac{1}{2}kx^2.$$

- (c) Izrazi operator v Heisenbergovi sliki $x(t) = e^{i\frac{H}{\hbar}t} x e^{-i\frac{H}{\hbar}t}$ z operatorjema v Schrödingerjevi sliki x in p . Namig: izračunaj komutatorja $[H, x]$ in $[H, p]$, z njima izrazi $\frac{d}{dt}x(t)$ in $\frac{d}{dt}p(t)$ ter reši sistem diferencialnih enačb. Ali pa uporabi anihilacijski in kreacijski operator v Heisenbergovi sliki.
  - (d) Kako se po času $t = 0$ spreminjata pričakovana vrednost in nedoločenost položaja delca?
2. Obravnavaj gibanje delca v izotropnem dvodimenzionalnem harmonskem potencialu,

$$H = \frac{\mathbf{p}^2}{2m} + \frac{k\mathbf{r}^2}{2},$$

kjer sta $\mathbf{p} = \left(-i\hbar \frac{\partial}{\partial x}, -i\hbar \frac{\partial}{\partial y}\right)$ in $\mathbf{r} = (x, y)$.

- (a) Določi energijo in degeneracijo drugega vzbujenega stanja ter zapiši bazo podprostora, ki pripada temu energijskemu nivoju.
- (b) Dokaži, da Hamiltonjan H in operator kvadrata komponente z vrtilne količine delca L_z^2 komutirata.
- (c) Poišči bazo podprostora iz točke (a), sestavljeno iz lastnih funkcij operatorja L_z^2 .
- (d) Delec je v stanju $|20\rangle$ Hamiltonjana H . Za koliko časa moramo vklopiti dodaten člen v Hamiltonjanu γL_z^2 , da bo po izklopu tega člena delec v stanju $|02\rangle$ Hamiltonjana H ?